

Egy könyv és a róla szóló vélemény

Kelemen Miklós: HELTAI GÁSPÁR

Kiadta a Magyarországi Unitárius Egyház, Budapest 1999.

A könyvből közöljük a szerző által írt bevezetőt:

A XVI. század kolozsvári polgárainak egyik legsokoldalúbb és legismertebb alakja Heltai Gáspár volt.

A hosszú és változatos életutat befutott Heltai sok mindennel foglalkozott. Volt katolikus pap, protestáns lelkész, nyomdász, író, adószedő, építész-vállalkozó stb., de a politikai küzdelmekben és háborúkban oly gazdag századok alatt Heltait is utólrta a feledés sorsa.

A magyar irodalom megújulásának korszakában az irodalomtörténet képviselői munkáit újból és újból bemutatták, de újrafelfedezésére csak 1975-ben, halálának négyszázadik évfordulóján került sor. Ekkor és a következő években többen foglalkoztak Heltai bemutatásával, de ezen munkák többsége nem a korabeli Heltairól nyújtott tárgyilagos képet, hanem életének és munkásságának a kor reá vonatkozó megállapítását mutatták be. Nem tudtak szabadulni sem a tekintély elvének súlyától, sem a felekezeti beállítódottságtól, de éppen ilyen akadályt jelentett az akkor uralkodó ideológia is.

Jelen tanulmány a részben megváltozott körülményeknek köszönhetően – bár a teljesség igénye nélkül –, egy teljesebb Heltait kíván bemutatni. Azt a polgárt, aki nem félt újabb és újabb vállalkozásba kezdeni, és aki magáévá tette a reformáció minden ágazatát, hogy végül a dogmamentes unitarizmus képviselőjeként fejezze be életét. Heltai azt a polgári típust képviselte, aki hitét nem választotta külön a gyakorlatától, és ebben is utat mutatott napjaink felé, melynek polgári életformája hasonló követelményeket támaszt.

Hogy az alábbi munka elérte-e és milyen mértékben e célt, döntse el maga az olvasó.

Budapest, 1999. május hava

Kelemen Miklós lelkész

És a róla szóló vélemény: mely megjelent a Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia munkaközösségének folyóiratában, a Magyar Egyháztörténeti Vázlatok 2000. 1–4. számában az 539. oldalon.

„Nagy örömmel vettem kézbe a Heltai Gáspárral foglalkozó legújabb művet, hiszen ő a magyar könyvkiadás és reformáció egyik kulcsfigurája, fontos személyisége volt a 16. században. Személyével sokan és sokféleképpen foglalkoztak. Ezt a képet szeretné a kötetben a szerző összefoglalni – a már megjelent művek alapján – és ezen némileg módosítani.

A bevezetőben olvashatjuk; hogy a rendszerváltással teremtődött lehetőség arra, hogy másképp is be lehessen mutatni Heltai Gáspárt, mint addig. Amit a felekezeti beállítottság és a tekintély elv befolyásolt. A szerző célja egy olyan Heltai portré megismertetése, aki vállalkozó polgár és lelkész is egy személyben volt. (5. old.)

Bár a szerző Heltaihoz hasonlóan kötődik az unitárius egyházhoz, hiszen ennek az egyháznak lelkésze, feladatának érzi, hogy változtasson a megszokott értelmezésen. A könyv több részletre tagolható. A Heltai Gáspárral foglalkozó irodalomjegyzék (59–65. old.) mellett, Heltai műveinek felsorolásával – az első kiadás évével együtt (66. old.) – illet-

ve nyomdai kiadványának listájával válik teljessé a kötet.

Mindezekon kívül két nagyobb fejezettel találkozhat az olvasó, az egyik a Heltai által lefordított és kiadott mű (Gonsalvius Reginaldustól) a „Háló”-nak egy részlete (37–58. old.), a másik magával Heltaival foglalkozik. A fejezet első részében a szerző összefoglalja a Heltaira vonatkozó irodalom eredményeit, megpróbál erről minél teljesebb képet adni. Majd bemutatja magát a főhőst, származását, születési helyét, idejét, stb. (12. old.) Részletesen leírja, hogyan is került a szebeni születésű író Wittenbergbe, majd innen Kolozsvárra „plébánosnak” és hogyan is jut el kollegájával, Dávid Ferencsel és a gyülekezetével együtt egészen az antitritárius vagyis unitárius felekezetig. A szerző a nyomdáról is széles ismertetést tár olvasói elé. Nemcsak a megjelent művek leírását találjuk meg itt, hanem a záródíszeket, iniciálékat képileg is megjelenítve. Ezek mutatják, milyen igényes művek kerültek ki innen, a Hoffgréff-Heltai nyomdából a „könyvpiacra.”

A szerző leginkább azt az álláspontot képviseli, amely szerint Heltai meggyőződésből lett unitáriussá (19. old.), de természetesen az ezzel ellentétes véleményeket is ismerteti. Kelemen Miklós bemutatja, hogy amit ő nyomdájában és műveiben megvalósított tulajdonképpen a

lutheri művelődéspolitikája hatása volt. Munkáival a reformációnak kívánt táptalajt adni. (21. old.) Ezek közül a legfontosabb – a legnagyobb volumenű – a bibliafordítás volt, 2 évtizedig dolgozott rajta „munkatársával” együtt. Ez csak részben valósult meg. Mint tudjuk, 1590-ben sikerült Károli Gáspárnak és munkatársainak a teljes magyar bibliafordítást megjelentetni. A Dialógus és az Ágendáskönyv is ebbe a vonulatba tartozik.

A Háló c. mű fordításával Heltai már nem az egész reformációt kívánta szolgálni, hanem az unitarizmus ügyét. A mű – az inkvizíció és a szentháromság hívók ellen irányult – az unitárius felekezethez csatlakozott János Zsigmond fejedelem felkérésére és anyagi támogatásával jelent meg. A fejedelem tulajdona volt az a latin nyelvű munka, amelyet lefordított. (27. old.) Ezt mindössze az angol és holland fordítás előzte meg.

1571-et követően Báthori István trónra kerülése arra készítette Heltait, hogy az unitárius irodalom kiadása helyett kevésbé, veszélyes világirodalmat adjon ki. Így került sor a Históriai énekek megjelentetésére, kiadja például Poncianus históriáját (1572), majd két év múlva a históriás énekeskönyv és a Cronika következett. (Ezeket 1566-ban a Száz Fabula előzte meg.) Kelemen magyarázatot keres arra is, miért fordult Heltai érdeklődése a történetírás felé.

Heltai Kolozsvár város polgáraként egyéb feladatokat is ellátott, a városi építkezés, majd a serfőzés gondviselője. Ezek városi tisztségek voltak, amelyeket – a szerzővel ellentétben, véleményem szerint – választott polgárként látott el és nem, mint magánvállalkozó. (34–35. old.) Ezekben a tisztségekben követte őt fia, ifjabb Heltai Gáspár is, aki az 1610-es években a város vezető testületének a százférfiak tanácsának tagja, majd a város sáfára, nótáriusa lett. A városi közgyűlési jegyzőkönyvek tanúsága szerint – melyeket nótáriusként vezetett – neki is igen jó íráskészsége volt.

Mindenképpen örülnünk kell annak, hogy a szerző az Unitárius Kisléxikont követően újabb egyháztörténeti művel jelentkezett. Ez a monográfia egy hiánypótló munka, mellyel az egyháztörténet és az irodalomtörténet már régen adós volt. Az olvasó egy szép kiállítású könyvet vehet a kezbe, mely egy 16. századi személyiség sokoldalúságáról ad tanúbizonyságot.”

Jeney-Tóth Annamária

János Zsigmond

János Zsigmond Erdély Fejedelme Emléktáblájának 1999. november 5-i avatási ünnepségén a Dr. Murvay Sámuel egyházi főgondnok által mondott megemlékezés sajnálatos tévedés folytán lapunkból kimaradt.

Most, a Fejedelem születésének 462. – 2002. július 7-i – évfordulója alkalmából a megemlékezés teljes szövegét időszerű közölni.

Régi kötelességünknek teszünk eleget ma, amikor vallásalapításunkat lehetővé tevő János Zsigmond fejedelem emléke előtt tisztelegve hajtunk fejet, és egy szerény emléktábla-állítással rójuk le adóságunk egy kis részét.

Zavaros, vészterhes időben, 1540-ben született, ugyanabban az évben, amikor apja, János király – Szapolyai (Zápolya) János meghalt.

Így történhetett, hogy az ifjú életének első évében már Magyarország királya lett. Mohács után a törökök délről, a Habsburg ház (I. Ferdinánd császár) nyugatról akarta kiterjeszteni hatalmát a szerzetileg szétzilált, katonailag nagyon legyengült Magyarország fölé.

Szapolyai János ezt úgy vélte elhárítani, hogy a Habsburgok ellen a török szultánt hívta segítségül. Korai halála a megoldás kivitelezésében megakadályozta.

Özvegye, Jagello Izabella, látva, hogy néhai férje hívása ürügyén a törökök – látszólag barátságos – haddal jöttek házukba, 1541-ben elkövette azt a végzetes hibát, hogy Budát – és ezzel Közép-Magyarországot – átengedte nekik.

A szultán, akit meglepett ugyan az ölébe hullott ajándék, nem sokat habozott: bevonult Budára, és ezzel megkezdődött a kinkeserves, 150 éves török hódoltság Magyarországán.

Izabella fiával Lengyelországba ment, majd onnan Erdélybe, ahol a rendek az ifjú királyt fejedelemként el is fogadták.

Erdély török megszállástól mentes országrész volt, amely most már önálló fejedelemséggé alakult, és János Zsigmond lett első fejedelme.

Az ifjú fejedelmet anyja rendkívül gondos nevelésben részesítette, így készítve fel az uralkodásra. Közben helyette gyakorolta a tényleges hatalmat.

Azt fiának akkor engedte át 1559-ben, amikor 19 éves lett, és vélhetőleg alkalmas az uralkodásra.

János Zsigmond nagy ambícióval kezdett hozzá az országépítéshez. Széles körű műveltsége, tudása a haladás, az új iránti érdeklődéssel párosult, ami később tetteiben is megnyilvánult.

Ebben az időszakban – a XVI-ik század második felében – teljesedett ki Erdélyben a reformáció hatása. A teológiai tudományokban is jártas fejedelem ezeknek nagy figyelmet szentelt.

Felfigyelt egy Dávid Ferenc nevű prédikátorra, akit nemsokára udvari papjává

is tett, és így közelebről ismerhette meg az ő tanításait.

Eleinte csak érdeklődött ezek iránt, majd amikor mind alaposabban ismerte meg, elhatározta, hogy teret enged az új tan kifejlődésének.

Ezt annál inkább tehette, mivel abban az időben Erdély már európai viszonylatban is élen járt a vallások iránti türelem tekintetében.

A római-katolikus ősi vallás mellett az 1548-ban tartott tordai országgyűlés az evangélikus vallást, majd az 1564-ik évi, ugyancsak tordai országgyűlés a református vallást fogadta be.

Alig négy évvel ezután, 1568 január 6–13-ra újra Tordára hívta össze a fejedelem az országgyűlést, amely ezúttal olyan határozatot hozott, amellyel minden egyházi és állami vezető figyelmét egyszerre magára vonta. Ez az Országgyűlés a világon elsőként mondta ki a vallási türelem és lelkiismereti szabadság (röviden: vallásszabadság) törvényét. Ez egyben az unitárius vallás törvényesítését is jelentette.

Csak egy olyan nagy műveltségű és széles látókörű fejedelem, mint János Zsigmond, vezethette országát egy ilyen rendkívüli jelentőségű, messzire ható, haladó szellemű törvény meghozatalához, amelynek mellékesen még az is eredménye lett, hogy az országon belüli vallásháborúknak elejét vette, és hathatósan tompította az időnként mégis fel-felbukkanó, eldurvult vallási viták életét.

Arról sem kell megfeledkeznünk, hogy a felvilágosult fejedelem irányítása mellett szükség volt az erdélyi szellemre is, amely a személyi és lelkiismereti (gondolati) szabadságot minden korban erősen igényelte.

A két körülmény szerencsés találkozása eredményezhette a nagy jelentőségű történelemformáló döntést.

Az, hogy a tordai országgyűlés határozata milyen rendkívüli jelentőségű, korát messze megelőző, haladó szellemű döntés volt, abból is nyilvánvaló, hogy ez alig 15 évvel a Szervét Mihály máglyahalála után (Genf 1553) és négy évvel a szomorú emlékű Szent Bertalan éjszakája (Párizs 1572) előtt történt, amikor Párizsban a hugenották ezreit mészárolták le.

Az is figyelemre méltó, hogy a tordai országgyűlés után több mint két évszázadnak kellett eltelnie, hogy Európa és Amerika államai sorra törvényi erőre emeljék a vallásszabadságot.

Azt a ténnyt, hogy az 1568-as tordai törvénnyel az Országgyűlés valóban az unitárius vallást (Dávid Ferenc tanítását) kívánta legalizálni, egyértelműen bizonyítja, hogy a tordai határozatot az 1571. január 6–14-én tartott marosvásárhelyi országgyűlés újra megerősítette.

Mindezt még nyomatékosabbá tette, hogy az 1573. január 28-i medgyesi országgyűlés – még ezen is túlmenően – hivatalosan elismerte Dávid Ferenc unitá-

rius püspöki tisztségét, és egyidejűleg az egyház püspökválasztási jogát is megerősítette.

A történelmi hűség kedvéért meg kell állapítanunk, hogy János Zsigmond a tordai országgyűlés előtt nem volt unitárius. Érdeklődött ugyan Dávid Ferenc tanításai iránt, de azokat csak később, az 1568. március 8–18. között Gyulafehérváron tartott második tudományos HITVITA után – amelyen Dávid Ferenc tanival elsőprő győzelmet aratott –, csatlakozott a fejedelem, és vele együtt az erdélyi főrendek többsége, az új valláshoz.

Csak zárójelben említem, hogy súlyos tévedés volt egyesek részéről a csíksomlyói búcsút úgy beállítani, hogy azt egy olyan csata emlékének szentelték, amellyel János Zsigmond az unitárius vallást akarta volna a csíkiakra rákényszeríteni.

Az a bizonyos „csata” 1566/67-ben zajlott – egészen más okokból –, amikor még az unitárius vallás nem létezett (Torda 1568-ban volt!), és János Zsigmond sem volt unitárius.

Az egyházak közötti félreértés elkerülésére és a történelmi tévedés tisztázására a római katolikus egyház a közelmúltban hivatalos közleményben hirdette ki, hogy a fent idézett beállítás egyszerűen történelmi tévedés.

Sajnos, János Zsigmond viszonylag fiatalon, 31 éves korában, 1571-ben elhunyt.

Az utána következő fejedelmek nem mindig ragaszkodtak a tordai határozatokhoz, sokszor fájdalmat is okozva unitárius elődeinknek.

Isten segédelmével ezeket is elviseljük, és – amit eleink reánk hagytak – ősi, történelmi vallásunkat ma is híven őrizzük.

Így alakult ki tehát a nagy fejedelem segítségével, egy magyar vallásalapító, Dávid Ferenc kezdeményezésére, Erdély földjén az unitárius–magyar vallás.

Amit 432 évvel ezelőtt Tordán elhatároztak, azt ma ökumenének nevezik, és pár évtizede a keresztény egyházak, mint új elvet, gyakorolják.

Ez nekünk is nagy örömeinkre szolgál, és fenntartás nélkül csatlakozunk hozzá.

A mi egyházunk az ökumené, azaz a vallási türelem, mások elveinek tiszteletben tartása jegyében született, és mi századokon át ezt így is éltük meg. Könnyű tehát ott folytatnunk, ahol abba sem hagytuk. Reméljük ebben az Úristen ezután is megsegít.

Köszönjük mindezt János Zsigmond fejedelmünknek, akinek nagysága előtt mély tisztelettel hajtunk fejet, és emléket szívünkbe zárva őrizzük – utódaink által – az idők végtelenségig.

Dr. Murvay Sámuel
főgondnok

A dialógusról

A dialektika fogalmát magába olvasztó dialogikusság egyik alapvető tényezője gondolkodásunknak. Ugyanakkor nemcsak gondolkodási forma, hanem életforma is, hiszen maga az élet dialektikus, dialogikus. Azt is mondhatjuk, hogy egzisztenciális kérdések esetében ez az egyedül lehetséges kibontakozási forma.

A dialogikusság áthatja az egész életet, annak minden megnyilvánulását, belép a „létbe”, részeseedik belső feszültségeiben, mígnem elmentmondásokon keresztül behatol annak mélyebb rétegébe.

A belső feszültségek eredőjeként az „igazság” művészete teremődik meg. Kezdetben csak részigazságok csomói tünedeznek fel, aztán azok egyre inkább közelednek az igazság abszolútsága felé. Természetesen a közöttünk ismeretlenül bolyongó igazságot (Pascal) igen nehéz leleplezni, de *annak megkísérlése mégis szükséges dolog, hiszen csak így juthatunk el problémáink, kérdéseink megfogalmazásáig, esetleges megoldásáig*. Sokszor a jó kérdésfeltevés feléri a látszólagos igazságot, a jó kérdés felnyitja a dolgok lényegét.

„A dialógus éppúgy öncél, a Másik megértésén keresztül önmagam megismerése, mint ahogy a világnak globális problémáira való reagálás egy módja is” (Gadamer). A dialógus lényege tehát életlényeg, mely önmagam megismerését szolgálja, ugyanakkor két embert összehoz, egyé forraszt, kialakítja a közöttük létrejövő viszonyt. Ez egy adott környezetben zajlik, világunk kérdéseire reagál, mely kérdések sokszor eszmékben teljeseznek ki. Ezen eszmék képezik a közeget melyben dialógusaink kibontakoznak, melyben sokan kitérülnek.

Egyértelmű az, hogy az ember akkor válik emberré, amikor belép egy kapcsolatba. Pszichológusaink előtt még Arisztotelész teszi közzé, hogy akinek nincs szüksége senkire, az vagy önmagában mindent megfelelő Isten, vagy vadállat. Az emberi szubjektumot tehát a másik ember és az általa használt nyelvbe beírt törvény (struktúra) hozza létre (Lacan).

Ezért amennyiben önmagunkat és a másikat meg akarjuk érteni, úgy párbeszédbe kell bocsátkoznunk. Továbbá nem csupán önmagunkról van szó, hanem arról is, hogy vannak közös eszményeink, közös dolgaink, melyeket csak dialógus útján oldhatunk meg.

Gadamer a párbeszéd útján történő dialógusról így ír: „Valami oda van téve közre, ahogy a görögök

mondották, melyben a beszélgetőpartnerek részesednek, s amelyről véleményt cserélnek. Ezért a dologról való megértés, melynek a beszélgetésben létre kell jönnie, szükségképpen azt jelenti, hogy a beszélgetésben dolgozzuk ki a közös nyelvet. A beszélgetésben végbemenő megértés nem pusztán saját álláspontunk előadása és érvényesítése, hanem közösséggé változás, melyben nem maradunk azok, akik voltunk.”

A dialógus legfontosabb feltétele tehát az, hogy beszélgetéseinkben ne csupán saját álláspontjainkra figyeljünk, más emberek megértő elfogadására is képesek legyünk. Az alázat dialógusának első stációja mindannyiunk esetlegességének a számbavétele. Tudomásul vétele annak, hogy mindenre nem tudunk választ adni, ezért talán annál inkább kell a hozzánk intézett kérdésekre figyelni. Tudásunk sokszor megrendül a dolgok változni képes mivolta felett, az élet mélyebb szövetébe belépve igaznak vélt dolgokat pedig sokszor újraírunk.

Éppen ezért nem támaszkodhatunk makacsul és következetesen a saját véleményünkre, nem tehetjük meg azt, hogy a másik gondolatát már indulásból figyelmen kívül hagyjuk. Eleve fogékonyak kell lennünk a másság iránt, a másikat ne legyőzni akarjuk, hanem mérlegelni és megérteni. Ez természetesen nem zárja ki saját magunk vállalását, másságunk megmutatását, mely éppen feltétele a másik gondolatai „kijátszásának”.

A dialógus természete tehát nem az abszolút és lezárt tudásban lehető fel, hanem egyfajta szüntelen feltárulkozásban, a nyitottságban, abban a nyitottságban, mely nyitottságot éppen a folytonosan szerzett újabb tapasztalatok, egy táguló világ táplál (ebben rejlik a műveltség kérdése). Erzékenyek kell lennünk a „nem-tudás” tudására, vagyis a belátásra (Gadamer). Aki pedig birtokában van a belátásnak, az nem engedi át magát vak dühének, önmagától el tud vonatkoztatni, egyszóval tág látókörű. A rövidlátó gondolkodót elutasítjuk, azt, „aki az ellenség ütötte kicsiny rést csak úgy tudja befoltozni, hogy máshol jóval nagyobb falomlást idéz elő saját kezével” (Lessing).

Az új tapasztalatok néha „kellemtelenül” érintenek, azaz próbára tesznek. Mert nem könnyű belépni úgymond az Élet szövédéjébe. Nem láthatjuk előre, hogy mi is lesz dialógusaink eredménye, nem manipulálhatjuk teljes biztonsággal a dolgok menetét. Bekerülünk egy sod-

rásba, mint egy bonyolult matematikai feladvány megoldási folyamatába. Nem csak rajtunk áll a dolog végkimenetele, és főleg nem akkor, amikor azt is tapasztaljuk, hogy a nyelv sokszor ki van vonva ellenőrzésünk alól (félreértések, kétértelmű megnyilatkozások stb.). A dolgot még bonyolultabbá teszi az, hogy a dialógus tudatos-tudattalan (és tudat alatti) folyamat. A párbeszéd művészete tehát a „nyelv mögött” is zajlik. Magunk is tapasztaljuk sokszor, hogy minden ütköző érv ellenére, magunk sem tudjuk hogyan, sikerül a másikat belátásra bírni.

Sokszor az is megesik, hogy beszélgetéseinkben „alul maradunk”. Nyitottságunkat azonban még ekkor is vállalni kell.

A „hatalmi” pozíciók természetesen alakulnak ki, vannak olyan esetek, amikor valaki szavára mindenképpen „adni kell”. Ez azonban egy belső tekintélyt kíván, egy olyan belső tartalmat, mely a dialógus kapcsán már sokszor bebizonyította azt, hogy meglátás és ítélet, de nemcsak ezek, hanem belátás dolgában is fölöttünk áll.

Az önmagát nem megkérdőjelező ember nem a párbeszédre koncentrálnál, hanem önbirtoklásának a megmutatására, a tekintély elvárására. De amióta Freud megkérdőjelezte a descartesi cogito szimpla egoját, a magabiztos önbirtoklás is gyanússá vált. Ilyen esetben legtöbbször több a takarnivaló, mint az előtárnivaló.

Egyértelmű tehát az, hogy dialógus nélkül közös problémáinkat nem tudjuk megoldani. De azt is tudjuk, hogy az egyetértés megvalósítása is igen nehéz. A dialógussal foglalkozók (Buber, Lacan, Uhtomszkij, Bahtyin, Dosztojevszkij stb.) közül sokan értésünkre adják azt, hogy a párbeszédben lévők időlegesen összekapcsolódnak ugyan, de nem olvadnak egybe. Nem viszonyulások eredőjéről beszélhetünk, hanem viszonyulások folyamatosságáról. Mégis van egy dimenzió, mely egyfajta eszményi közösséget, eszményi végkimenetelt biztosíthat számunkra, s ez nem más, mint az etikai dimenzió. *Mert hiába vagyunk dialógusban, ha a belátással együtt nem rendelkezünk az empátia készségével, a másik iránt mutatott hittel, s legfőképpen a szeretet egyetértő érzésével.*

Talán e dimenzió megélése jelenti majd számunkra a legnagyobb kihívást.

Máté Ernő

A Liberté rabja

Ultimátum az emberségnek: ha nem tudjuk megnyerni, elveszejtjük

Az év végéig kell elkészülnie annak az angol nyelven írt, személyes vonatkozású dokumentumkötetnek, amely Gellérd Imre erdélyi unitárius lelkész tragikus sorsán keresztül a közelmúlt romániai diktatúrájának természetét mutatja meg. Szerzője a néhai lelkész leánya, Gellérd Judit, akinek eredeti hivatása ideg- és elmegyógyász doktor, és 1988 óta él az Egyesült Államokban. Teológiai tanulmányait a bostoni egyetemen végezte. Ez év novemberében szentelik majd unitárius lelkésszé Erdélyben.

Gellérd Judit életében ma nincsenek korlátok. Férjével, George Williams professzorral, aki a keleti vallások történése, Kaliforniában, Chicóban él. A zene elválaszthatatlan Judit lényétől. Valahányszor Magyarországon jár, a Semmelweis orvosi kamarazenekarban hegedül vagy a budai Mátyás-templom kórusában énekel. Ezen a forró nyári napon is épp egy nyugat-európai koncertsorozatra indulnak. Itt Budapesten, a Csengery utca egyik kopottas házából éppoly természetesen lép ki, mint ahogy Indiába vagy Nepálba indul társával, ha a kutatómunka hívja őket.

Mindezek önmagukban is egy rendkívüli egyéniséget sejtetnek. De a szülőföld visszahúzó és megtartó ereje, a szellem és a tudás, a humánus összessége az, amely ennek a törekeny, derűs teremtesnek erőt adott eddigi útján. És az erkölcsi elkötelezettség, amely arra sarkallja, hogy édesapjának álmait, ezzel együtt a névtelen meggyötörtekét is valóra váltsa.

A múltról így beszél ma Budapesten Gellérd Judit:

– Édesapám ötgyerekes földműves családból származott, kiemelkedő tehetségű ember volt. Egyszerre folytatta a teológiai tanulmányait és a Bolyai Egyetemen párhuzamosan hat szakot végzett. Kezdetben elhitte, amit a kommunisták hangoztattak, hogy felkarolják a szegényeket. Voltaképp orvos szeretett volna lenni, akárcsak édesanyám, de a szegénység ezt megakadályozta. Édesapám félárvaként, édesanyám teljesen árvaként nevelkedett.

Az édesapa Siménfalván, Székelyföldön lett lelkész és tanárként alkalmazták a székelykeresztúri unitárius kollégiumban. Francia és román nyelvet, filozófiát, pszichológiát tanított. Talentuma vallástörténészként, íróként, költőként, zeneszerzőként is megmutatkozik, nem beszélve szónoki képességeiről. Megalkotja az erdélyi unitarizmus négyszáz évének szellemi történetét, amely páratlan értékű kutatásokon alapul. Ez évtizedekkel később, az Egyesült Államokban, leánya angol nyelvű fordításában kerül a nyilvánosság elé. A hatszáz oldalas mű magyar kiadását most tervezik.

– Sok kézirat eltűnt, amikor a Securitate feldúlta az otthonukat – emlékezik Gellérd Judit a keserű időkre. Ő gyermekként, szerencsére, nem volt szemtanúja a családot ért rendőri atrocitásoknak. Tízestendős, amikor egy tehetségkutatás révén fölfedezik, és a marosvásárhelyi zenei és képzőművészeti iskola hegedű szakos hallgatója lesz. Az igen nívós és szigorú intézmény bentlakásos, ez egyfajta védeltséget nyújt számára a külvilággal szemben.

– Korán megtanultam, hogy az élet nagy önfegyelmet követel, meg aztán nagyon szorgalmas is voltam. Jól viseltem a

napi öt-hat órányi gyakorlást, amit magamra mértem. Sokat és gyorsan dolgoztam, hogy aztán legyen időm játszani. Még abban az évben, amikor felvettek, édesapámat letartóztatták. Az egyik olyan koncepció pernek lett az áldozata, amelyet a hatalom azért indított, mert az 1956-os események nyomán le akarta fejezni az értelmiséget. Így akarták a romániai szellemi erőket elfojtani, az embereket megtörni, megfélemlíteni. Előbb persze megpróbálták édesapámat megnyerni maguknak, meghívták a kormányba, hogy képviselje az ott élő magyar kisebbséget. De ő a lelkési hivatást választotta. Ezzel megpecsételte a sorsát. Így hangzott a verdikt: ha nem tudjuk megnyerni Gellérd Imrét, akkor elveszejtjük.

– Mennyit tudott a fenyegetettségről az a kicsi leány, aki annyira szeretett tanulni?

– Nekem nem volt szabad megmondanom senkinek, hogy ki az édesapám, mert akkor azonnal eltávolítottak volna az iskolából és állami otthonba visznek. Nemrég tudtam meg a ma Kanadában élő egykori tanárnőmtől, Birek Bihari Annától, hogy miként mentettek, óvtak engem két tanártársával, Broch Edithtel és Izsák Mártonnal együtt.

Igaz, ahhoz, hogy őt meg tudják védeni, Judit érezte, neki kimagaslóan kell teljesítenie. Eközben édesanyját, aki tanárként dolgozik, rendszeresen beidézik a Securitate-ra, faggatják, fenyegetik, hogy elveszik tőle a gyerekeit. A kényszerítés hatására elválik férjétől. De gondolatban egy percre sem szakad el tőle. Minden megaláztatást, kizsároltságot elvisel, dolgozik három ember helyett. A politikai rendőrség húsz évig figyel, próbálja zsarolni, beszervezni.

– Nemcsak igen szép, hanem rendkívül erős akaratú asszony volt, nem boldogultak vele – meséli Judit. Az állandó lelki gyötrelme és munkahelyi megaláztatások mellett az már csak másodlagos büntetés, hogy a csonkán maradt családnak az otthonát is el kell hagynia.

– Évekig semmi hír nem jött édesapámtól, majd néhány levelezőlappal tudtuk meg, hogy él. De édesanyámnak nem volt szabad a kapcsolatot keresni vele, ezt a politikai rendőrség jól az agyába véste. Édesapámat öt év múlva egy karácsonyi napon láttuk viszont. Végtelenül lesoványodva, fizikailag megtörve, öregén jött haza. Akkor, érkezése napján, egyetlenegyszer elmesélte hol volt, mi történt vele. Később soha nem volt hajlandó beszélni nekünk erről. Magam rabtársai visszaemlékezéseiből és az akkor megjegyzett szavaiból raktam össze megpróbáltatásának történetét. Igen jellemző volt egy apróság, amely tartotta benne a lelket. A zsákvászonból készült, szedett-vedett felső öltözéke minden darabjára az én becenevemet varrta rá. Úgy hívtak otthon: Zizi. Ez igen illt rám.

Ez az epizód nyilvánvalóan az elviselhetőbb események körébe sorolható azokból az emberi tragédiákból, amelyekre a hatvanas évek romániai diktatúrája mért az értelmiségiekre, s amelyeket nyugat felé a sikerpropagandával lepleztek. A valós eseményekről angol nyelven írott kötet készül, amelyhez Gellérd Judit hosszú évekig gyűjtötte a dokumentumokat. Felkereste az egykori, még életben lévő rabtársakat, számos mélyinterjút készített, amelynek hangszalagra való rögzítése

önmagában pótolhatatlan érték. A Nobel-békedíjas író, Elie Wiesel is támogatja a munkát, s vállalta az előszó megírását.

– A személyes okokon túl szeretném, hogy az angolszász világban minél többet tudjanak meg a Ceausescu-diktatúráról, módszereiről, annak áldozatairól. Fontos ez a nagyobb tájékozódás és történelmi tisztánlátás miatt is. Az Egyesült Államokban élve azt tapasztaltam, hogy még értelmiségi körökben is nagyok e téren a hiányosságok, igen nagy szükség lenne a kelet-európai történelem közelmúltjának valódi megismertetésére.

Gellérd Imrét hét évre ítélték. Előbb a kolozsvári Securitate börtönében, majd a hírhedt szamosújvári börtönben tartották, rettenetes körülmények között. (Szamosújvár román zászlókkal díszített főutcájáról ma is jól látszik a börtön-épület barátságos, almazöld színűre pingált homlokzata.) Az unitárius lelkeszt pszichikai kínzásnak vetették alá, injekciózták, hogy tudatát befolyásolják, s másokra nézve terhelő valamást csikarjanak ki belőle. Nem írt alá semmit. Később a Duna-deltába, a romániai gulagra vitték, kényszermunkára. Fanyar mosollyal jegyzi meg Judit, hogy a kímustrált hajót, amely a rabok szállása volt, Libertének hívták. A kényszermunkásoknak tizenkét méter magas gátat kellett építeniük. Csak az kaphatott elfogadható ételt és levelezőlapot, aki a kitűzött normát teljesítette.

– Édesapámat betegsége miatt fiatal, erősebb testalkatú teológus társai segítettek. Ha ez nincs, minden bizonnyal ott pusztul. Nem beszélve azokról a további lelki gyötrésekről, amelyeket fogva tartói eszeltek ki számára. Egy beépített embert, mint újonnan érkezett rabot bíztak meg azzal a szereppel, hogy hamis hírt vigyen rólunk. Azt állította, hogy édesanyám minket, gyerekeket megölt, majd végzett magával, s ő a temetésünket is látta. Ekkor édesapámat egy hajszál választotta el attól, hogy végezzen magával. A tábor kerítésének akart rohanni, amelybe áramot vezettek, a társai fogták le.

– Járt e valamikor a Duna-deltában, azon a vidéken, ahol édesapja raboskodott?

– Felőtt fejfel soha – válaszolja. De mi sem jellemzi jobban a korszak kétarcúságát, hogy diákként megfordult ott, hiszen természeti szépségénél fogva a környék kedvelt kirándulóhelye volt, tán még a táborok kerítéseit is látták a távolból – idézi ma vissza a megfakult képet, majd így pergeti vissza az eltűnt időt:

– Édesapám e hamis hír tudatában élte a hátra maradt, rabságban töltött éveket. 1965-ben láttuk egymást újra. A politikai megbélyegzettség akkoriban a hétköznapiakra és az emberi kapcsolatokra is rányomta a bélyegét. A régi ismerősök, ha meglátták az utcán, átmentek a másik oldalra, hogy ne kelljen köszönniük. Mindenki félt. De adódtak más megpróbáltatások is. A régi gyülekezetét nem tarthatta meg, Homoródszentmártonba irányították. Új közösséget kezdett formálni maga körül, és szellemi téren is az alkotásba menekült. Fordított, zenét szerzett, írt, kutatott, de minden tudása ellenére sem engedték, hogy megszerezze a doktori címet. Először a letartóztatása akadályozta ezt meg, ami két héttel a doktori cím megvédése előtt történt, másodjára pedig az 1971-ben született, úgynevezett kulturális revíziós törvény. Sajnos, ebben az időben az egyházi vezetők sem álltak mögötte, szinte kiközösítették. Ez még jobban fáj neki, mint a börtön, a kényszermunka. A békepapság Romániában épp úgy létezett, mint Magyarországon. Így neki is voltak közülük ellenségei, irigyei. A politikai rendőrség zaklatásai közepette dolgozott a szabadulása utáni tizenöt évben. Amikor hírt vette, hogy másodjára is le akarják tartóztatni, önkézzel vett véget az életének.

Leánya, noha a zenétől egy pillanatra sem szakadt el, az orvosi pályát választotta. A felvételitől kezdve a pályakezdésig a kiválóak között szerepel, a tanulmányi versenyeken az ország első öt helyezettje között van.

– Tudtam, hogy magasan kell teljesítenem, mert a politikai megbélyegzettséget csak így tudom kivédeni – mondja.

De hiába kitűnő mindenből, hiába ismerik el a tudását, közlik vele, hogy a dicsőség csak az egyetemig tartott, magyar anyanyelvű lévén ne is gondoljon karrierre. Így 1978-ban áttelepül Magyarországra. Egy bőrönddel érkezik, állás, lakás, pénz nélkül. Az István-kórház belgyógyászati osztályán alkalmazzák először, ahol megbecsülik, szeretik, s ahova ma is emberi szálak fűzik.

– A munkába menekültem édesapám elvesztése után, szinte beköltöztem a kórházba. Orvos kollégáim és a vezetőim megértettek, lelkileg is segítettek. És volt egy másik kapaszkodóm, a zenekari és a kórusbeli életem. Emlékszem egy jelenésszerű álmomra, ebben édesapám szólított meg. Ekkor ismertem fel, hogy a gyógyításon túl még más feladat is vár rám: a másokért való szolgálat.

Miközben éli a kelet-európai értelmiségiek hétköznapijait, 1987-ben meghívást kap az USA-ba, a Vallásszabadság Világszövetségének kongresszusára a Stanford Egyetemre. (Idén ennek Budapest ad otthont, július végén.) Újabb fordulópont következik. Megismeri későbbi férjét, aki a rendezvény egyik előadója. A férfi a Kaliforniai Állami Egyetem neves professzora. De történik más is. Az erdélyi unitárius egyház történelmileg a legidősebb, az észak-amerikai közösség pedig jelenleg a legerősebb. Így kéri fel Gellérd Juditot a Berkeley Egyetem teológiai karának egyik kiemelt programjára, hogy lefordítsa és kötetbe rendezze édesapja fennmaradt munkáit. Az egyetem tevékenysége elismerésül díszdoktorrá avatja. A következő években szünetelteti orvosi tevékenységét. A mindennapokban és a távlatokban egy vallási és humanitárius mozgalom körvonalai kezdenek kirajzolódni az Észak-Amerikában és Erdélyben élő unitárius vallási közösségek között. Ehhez persze rendkívüli belső energiákat kell mozgósítania. Szerencséje van abban is, hogy férje rögtön megérti, miért fontos számára ez az ügy.

– Mozgalmunk célja a kölcsönös, személyes alapokon nyugvó megismerésen, a lelki kapcsolaton túl a gazdagabb közösségekből kiinduló anyagi segítség is, amelynek sokféle formája alakult ki az idők folyamán. Az észak-amerikai unitáriusok, beleértve a kanadai testvéreinket is, tehetséges fiatalokat karolnak fel, taníttatnak, de például küldenek munkagépeket is a parasztagazdaságokba, ha a szükség úgy kívánja. Im már tizenkét évi építőmunka áll mögöttünk, s jelenleg négyemillió dollárt tesz ki a segélyezési keretünk. Egyedi a mozgalmunkban, hogy nincsenek "kiválasztott vezetői", a közösségek önállóan dolgoznak, ezáltal a kapcsolatok természetesebbek, mélyebbek és felelősségteljesebbek, mintha egy nagy adminisztráció uralkodna rajtunk. De nem csak a nyugati világból érkezik kelet felé az anyagi, szellemi erősítés. Az észak-amerikai unitárius közösségek is sokat gazdagodtak e folyamat által.

– Miben mérhető ez?

– Ráébredtek arra, hogy mennyi mindent tehetnek még másokért, új tevékenységi formák nyíltak meg előttük. Az unitárius közösségekben üldöztetések miatt (nem Amerikában) egyébként mindig is erős volt a társadalmi érzékenység. A hívek nézetei árnyaltabbá váltak az általuk eddig kevésbé ismert Kelet-Európa történelméről, társadalmi és emberi viszonyairól.

– A jelen egy földrészekén átívelő, személyes, élő kapcsolatrendszer. Több mint egy évtized gyarapodása, amelynek folytatásához lassan-lassan rám nem is lesz szükség – mondja bizakodva Gellérd Judit. Mögötte van már konferenciák sora, a több mint hetven észak-amerikai templomban végzett szolgálat, tizenkét kötetnyi könyv, az éjjeleket és nappalokat magába foglaló szervezőmunka. Mindez nem sikerülhetett volna a társa nélkül, aki erkölcsileg, anyagilag kezdettől fogva az ügy mellé állt. A keleti vallások tudósának pedig, akárcsak feleségének, immár mi sem természetesebb, hogy a könyvtárak csendjét, az egyetemi előadótermeket, a konferenciák helyszíneit olykor Erdély útjaival cserélik fel, vagy éppen Indiába, Nepálba vagy Tibetbe húzza őket a szív és az értelem.

Kormos Valéria

(Magyar Nemzet, 2002. július 20.)

Egyházközségeink életéből

Budapesti Unitárius Egyházközség

A nyári hónapokra, ha azt jelzős szerkezetben akarjuk kifejezni, és azoknak tartalmát minősíteni óhajtjuk, egyházközségi életünk szempontjából – itt a június, júliusi, augusztusi hónapokat értjük – akkor arról azt szoktuk mondani: ez az „uborkaszezon” ideje. És nem véletlenszerű ez a kifejezés, hiszen hosszú évek tapasztalata mondatja ezt velünk, hogy ez így van. A nyári szabadságolás, kikapcsolódás, utazás és pihenés ideje ez sokak számára, akik egy éven keresztül tevékenykedtek, dolgoztak, hogy jól megérdemelt szabadságuknak örvendjenek.

Igencsak rácsáfoltak a fentiek megfogalmazása a budapesti Unitárius Egyházközség június, júliusi, augusztusi hónapjai, ami sok mindennek volt nevezhető, csak „uborkaszezon”-nak nem. Ugyanis intenzív egyházközségi élet folyt legmelegebb nyári időszakban is. Az átlagosnál is zsúfoltabb, több volt a program a három nyári hónapban. Hogy ez mennyire így van azt legjobban talán egyházközségünk eseménynaptára igazolja, amit az alábbiakban ismertettünk.

Az Unitárius Élet utolsó számában, (május-június) csak június 3-ig ismertettük az egyházközségben végzett tevékenységet, eseményeket. Ahhoz, hogy ennek a folytonosságát megtartsuk, fontosnak véljük az azt követő időszakról is beszámolni.

Június 14-én du. 7 órai kezdettel került sor az „Ars Renata” régizene-együttes előadására a templomunkban. A zenekar vezetője Virágh László – jól ismert név ez a komoly zenét kedvelő budapestiek részére – és a zenekar tagjai is mind, szinte kivétel nélkül ismerősek, az egyházközségi vezetők és a hívek részére egyaránt. Jó volt újból együtt lenni és a gyülekezeti közösségben hallgatni azt a 15-16. századi muzsikát, amelynek legnagyobb szakértői éppen a fent nevezett előadóművészek. Az egy óras koncertet követően a lelkeszi hivatalban egy kötetlen beszélgetésre, és kellemes együttlétre került sor a vendégekkel és vendéglátókkal. Lelkésznünk ez alkalomból megajándékozott minden meghívottat egy ajándékkönyvvel, melynek címe „Évek az ezerszázból”, és amelyet az Erdélyi Könyv Egylet jelentetett meg a sorozat 12. köteteként.

Június 15-én a pestszentlőrinci egyházközség meghívását fogadtuk el, ahol évadzáró gyülekezeti napot tartottak a rendezők. Itt szeretnénk kiemelni azt a nagyszerű programot, amelyet a gyülekezet lelkeszítője Szász Adrienne szervezett a legfiatalabb unitáriusok, a gyerekek közreműködésével. A lelkeszítő bizonyosságát adta annak, hogy a valláserkölcsei nevelés kérdéséhez is nagyszerűen ért. Jó volt látni, amint a „nyílt színen”, a templom piacon tanította az irni-olvasni még nem vagy alig tudó legfiatalabb unitáriusokat. A szellemi élményt követően került sor a flekkenezésre a szépen rendben tartott templomi telken. A BUE előljárósága nevében, akik közül többen is jelen voltunk, köszönjük a meghívást.

Június 24–30 között került sor a nyári magyarkúti táborozásra, amelyre 12 gyerek és négy felnőtt jelentkezett. Úgy az élménybeszámolókból, (lásd a külön cikket erre vonatkozóan), mint a személyes tapasztalatokból egybehangzóan az derült ki, hogy a tábor jó hangulatban és eredményesen zajlott. Erről győződhettek meg az odalátogató szülők, lelkesz egyaránt, akik az említett időszakban több alkalommal is ellátogattak Magyarkútra. Az ötlet gazdájának és rendkívüli tevékeny szervezőjének Zoltán Csaba megbízott gondnoknak ez alkalomból is köszönetet mondunk a végzett munkájáért. A magyarkúti rendezvényeink, amely sorrendben a második az idén, de korántsem az utolsó, arról győznek meg minden odalátogatót, hogy másodvirágási idejét éli a 30-as éveket követően a jobb sorsra hivatott magyarkúti egyházi ingatlanunk.

Június 30-án került sor arra az ünnepi istentiszteletre, amit Cynthia Landrum amerikai lelkeszítő tartott Kászoni József magyar nyelvű tolmácsolásában. Megnevezett unitárius-uinverzalista lelkeszítő mint vendég és rokon érkezett Budapestre, húga, Carrie Landrum esketési szertartásának celebrálására, mely alkalomból meghívást nyert lelkeszünk részéről a vasárnapi istentisztelet tartására.

Július 4-én az Amerikai Egyesült Államok függetlenségének napján de. 11 órai kezdettel került sor Cseh Péter református és Carrie Landrum unitárius-univerzalista fiatal testvéreink esketési szertartására. Azért hétköznap és azért ezen a jeles napon, mivel mindketten úgy egyeztek, hogy ezen a napon kötik egymáshoz életüket. Carrie neve nem ismeretlen az erdélyi unitárius teológiai hallgatók előtt, ugyanis ő az Egységes Protestáns Teológiai Intézet unitárius szakán angol nyelvet tanított Kolozsváron. Itt ismerkedett meg jövődöbéli férjével és úgy döntöttek, hogy Budapesten kötnek házasságot. Az esketési szertartáson jelen voltak az Egyesült Államokban élő rokonai a menyasszonynak, mint ahogy a vőlegény szülei is Kolozsvárról illetve Nyíregyházáról. Az esketési szertartás két nyelvű volt, és azt a menyasszony lelkesz nővére illetve egyházközségi lelkeszünk vezették.

Július 13-án du. 14 órakor kezdődött az az esketési szertartás, amelyben örök hűséget esküdött egymásnak Jakob Johannes Slis holland remonstráns és László Éva unitárius testvérünk. A fiatalok úgy döntöttek, hogy nem Rotterdámban és nem Marosvásárhelyen esküsznek, hanem a kettő között középúton, itt Budapesten kötnek házasságot. A vőlegény rokonai és barátai szép zenei műsorral emelték a kétnyelvű szertartás színvonalát, és ami figyelemre és követésre méltó egy ilyen alkalomból az, hogy perselyes adakozásra szólították fel a jelenlévőket és a közel hatvan ezer forintos összeget az újonnan épülő marosvásárhelyi templom javára ajánlották.

Július 15-én lelkeszünk az unitárius ifjak előzetes felkérésére a Pécs melletti Sikondán tartott angol nyelvű előadást abból az alkalomból, hogy Magyarországon került sor az IRF idei rendezvényére. (Részletesebb beszámolót lásd a külön cikkben.) Az egész heti rendezvénynek súlypontos témája a zene volt. Lelkeszünk előadásának címe: „Zene és lélek az unitarizmus kezdeténél...” A jelenlét a nemzetköziség sokszínűségét hordta magán, hiszen több országból gyűltek egybe a fiatalok erre a hétre, valamint az azt követő hétre, amely teljes egészében a kikapcsolódás és a szórakozásé volt.

Július 20-án, szombaton de 11 órakor vette kezdetét az a négyes keresztelő, mely alkalommal megkereszteltük Katona Csilla és Katona Zsuzsanna testvérpár gyermekeit: Hanga, Boglárka és Eszter, Nóra gyermekeit. Ennek a négyes keresztelőnek az adott rendkívüliséget, hogy az édesanyákat is lelkeszünk keresztelte és konfirmálta, akik huszonöt év elteltével ide jöttek, hogy gyermekeiket is a tiszteletes úr keresztelje meg. Zsuzsa a kaliforniai San Francisco-ból, testvére Csilla meg a közeli Szilasligetről érkeztek erre a szép keresztelési szertartásra. Kászoni József keresztelési szertartásában többek között arról beszélt, hogy amikor Albert Schweitzer, aki egy személyben volt orvos, zenetudós-organista és lelkesz, és aki az afrikai Lambarene-ban dolgozott, egy alkalommal, amikor azok az édesanyák mentek hozzá szülni, akik nála születtek, akkor csak ennyit mondott a „Nagy Fehér Varázsló”: bizony telik az idő. Lelkeszünk ezt a megállapítást magára vonatkozóan is érvényesnek tartotta, hiszen első alkalommal keresztel olyan kisgyerekeket, akiknek a szüleit is ő keresztelte.

Július 26-án, pénteken 2 óraker látogatták meg a Budapesti Unitárius Egyházközséget az IARF (Nemzetközi Szövetség a Világszabadságért) városunkban ülésező nők szövetsége. A közel száz tagú csoportot a lelkész fogadta, aki a templomban rövid angol nyelvű áhítatot tartott a jelenlévőknek, majd a Zoltán Csaba megbízott gondok által összeállított ismertető anyagot terjesztette elő, amely az egyházközségre vonatkozó adatokat tartalmazott. Az együttlétet követően a feltett kérdésekre válaszolt lelkészünk az érdeklődők részére.

Július 27-én, szombaton este 7 óraker került sor arra a fogadásra, amelyet az egyházközség gyülekezeti termében tartotunk, azon külföldről érkezett vendégek tiszteletére, akik a másnapi IARF gyűlés munkálataira érkeztek. Az ünnepi köszöntés elhangzását követően, amelyet lelkészünk mondott angol nyelven, és amelyen jelen volt Mikó István főgondok úr és sok más külföldi neves személyiség, állófogadásra került sor. Egyházunkat és egyházközségünket egyaránt érintő kérdésekről folytatunk közös beszélgetést. A vendéglátók részéről többen is jelen voltak a presbitérium részéről. A találkozás, beszélgetés jó hangulatban zajlott. A fogadást előkészítő munkálatokért illesse e helyről is köszönet Postásné Balázs Ildikó titkárnőnk és Brock Margit templomgondozót.

Augusztus 15-én este nyolc órától fogadta egyházközségünk a Concordi gyülekezet kórusát, akik európai turnéjuk során eljutottak Budapestre is, miután az erdélyi nagyvárosok egyházközségeiben és a Szejké fürdőn is szerepeltek. Bár a hónap idusán kevesen voltak érdeklődők az itthon maradottak közül az unitárius-univerzalisták koncertjére, azok nagy lelkesedéssel és jókedvvel vendégszerepeltek a Nagy Ignác utcában. A koncertet követően állófogadásra került sor a gyülekezeti teremben, mely jó alkalom volt arra, hogy az előadók és a gyülekezeti tagok egymással közelebbről is megismerkedjenek. Az est házigazdája Cserei Katalin segédlelkész volt, aki lelkészünket helyettesítette annak nyári szabadságának ideje alatt. Itt mondunk köszönetet Léb Erzsébetnek az angol nyelvű tolmácsolásáért, aki a vendégeket úgy a templomban, mint a gyülekezeti teremben köszöntötte.

Augusztus 28-án lelkészünk Kolozsvárott volt, és részt vett a teológiai tanulmányai befejezésének 25. éves évfordulójára rendezett ünnepségen. A Magyarországon tevékenykedő unitárius lelkészek közül Kiss Mihály hódmezővásárhelyi lelkész is jelen

volt, aki Kászoni József évfolyamtársaként végzett szintén 25 évvel ezelőtt a kolozsvári teológián.

SZERTARTÁSAINK

Keresztelés

2002. július 7-én Fodor Szabolcs és Körösi Éva kislányát Petrát; 2002. július 14-én felnőttkeresztelésben részesítettük Füzési Zoltán testvérünket; 2002. július 20-án Abrán József és Kátóna Csilla kislányait: Hanga, Boglárka és László Zoltán és Kátóna Zsuzsanna kislányait: Eszter, Nóra gyermekeiket kereszteltük. 2002. július 21-én felnőttkeresztelésben részesítettük Négyökrű Krisztinát. 2002. július 28-án pedig Barabás Csaba és Kertész Szilvia kislányait: Lilla és Anna gyermekeit kereszteltük. Szintén aznap a kora délutáni órákban Koteles Zoltán és Nagy Imola gyermekét, Krisztiánt kereszteltük. 2002. augusztus 17-én Kibédi Károly és Csia Mária Magdolna kisfiát, Károlyt, augusztus 18-án istentisztelet keretében Soós Csaba és Makkai Mária Magdolna kisfiát, Koppány-Csabát, 2002. augusztus 24-én Nagy László és Bálint Krisztina kislányát, Katalint, augusztus 25-én, istentisztelet keretében, pedig Koncz András és Kulcsár Júlia kisfiát, Gergőt kereszteltük. A megkereszteltek életére Isten gazdag áldását kérjük.

Esketés:

2002. június 29-én Feleki Dénes és Vass Klára Viola, július 4-én Cseh Péter és Carrie Elise Landrum, július 13-án Jakob Johannes Slis és László Éva, július 27-én Lukács Gábor és Négyökrű Krisztina, augusztus 24-én Cseri Gábor és Csegöldi Krisztina, valamint Gál György és Vonsza Magdolna Renhilda testvéreinket részesítettük esketési szertartásban. Adja a jó Isten, hogy amit egy szép szertartás keretében ők egymásnak megfogadtak azt maga az Élet hitelesítse!

Temetések:

Június 26-án Dr. Pálffy József, július 3-án Ágoston Kolozs Imre, július 8-án Egyed Jánosné sz. Szabó Ilona, július 17-én Kiss Béláné sz. Szász Ilona és július 17-én Tóth Gabriella sz. Wellisch Gabriella testvéreinket búcsúztattuk. A gondviselő Isten adjon eltemetett, de el nem felejtett testvéreinknek csendes pihenést, halhatatlan lelküknek pedig örök üdvösséget.

(-)

Dunántúli Unitárius Egyházközség

Június 23-án, Pécsen, konfirmációs szertartáson vehettünk részt. Három esedékes konfirmandusunkból – családi okok miatt – egy növendékünk tudott a gyülekezet közössége elé állni. Így Vass Melinda biznyságtevésének lehettünk tanúi. Konfirmációs szertartásunkat követően a Pécs melletti Orfűn kellemes környezetben és társaságban köszönthettük ünnepeltünket.

Június 28-án, Székesfehérvár mellett, Tácon, keresztelői szertartásra került sor. A táci református templomban megkereszteltük Alexander Peter Balcombe és Lakatos Cristina kisfiát, David Balcombe-t.

Július 13–20. között került sor az IRF ifjúsági konferencia első hetének megszervezésére a Pécs melletti Sikondán. A Pécsi Balázs és Tóth Bence főszervezésében létrejött konferencián részlegesen mi is részt vettünk, lehetőségeink szerint támogattuk azt. Ez ügyben ifjainkat többször összehívtam, már amennyire nyári időszakban ezt meg lehet tenni.

Augusztus 10-én, Szejkéfürdőn, az Unitáriusok Egyetemes Találkozóján vehettem részt, mely találkozó után egy kisebb erdélyi körutat tettem meg.

Az utóbbi egy hónapnyi időtartamot kisebb-nagyobb megszakításokkal pihenésre használtam. Különösen emlékezetes marad a balatoni pihenés, melyet pécsi gyülekezeti tagokkal tölthettem.

Pécsen kívül a Balaton környékén tettem látogatásokat, új „arcokat” megismerve, szimpatizánstól kapott adományt megköszönve. E helyről szeretném megköszönni a székesfehérvári és pécsi hívek újabb alapítványi adományait, valamint a szórványanikból befizetett egyházfenntartási adományokat.

Pályázaton nyert (Unitárius Alapítvány) pénzből egyházközségünk új számítógéppel gazdagodhatott.

Miután presbitériumunk E.K.T. elé vitte a Polgárdiban lévő ingatlan nehéz ügyét, kocsordi lelkészünk és annak gondnoka ajánlották fel példaértékű segítségüket. A polgárdi ingatlan melléképületét közös erővel tettük veszélymentessé. Külön köszönet továbbá Lőrinczi Zsolt és Kelemen Attila testvéreinknek, akik az ingatlan állapotával, a telek megosztásával lelkiismeretesen törődtek. Év végéig az ingatlant albérlő lakói elhagyják, szabaddá téve azt. A polgárdi egyházközség múltbéli emlékeit is dokumentálni kezdtük.

Egyházközségünk Pécsen 2 egyetemi hallgatóval, Székesfehérváron 4 családdal gyarapodott.

Istentiszteleteinket a már közzétett időpontok szerint rendszeresen megtartjuk, erről gyülekezeti tagjainkat körlevélben évi 4-6 alkalommal értesítem. Szeptember 8-tól (Pécsen) vallásóránk tartása is elkezdődik.

Máté Ernő

Amikor Locarnoba érkezünk, már a vasútállomáson tapasztalhattuk a helyiek segítőkészségét. Amint a Casa Locarnot vagy a Locarno Monti-t említettük a buszjegyautomatához vezettek, és megmutatták honnan, melyik buszállásról indul a járatunk. Az talán már csak az isteni szerencse, vagy nevezhetnénk csak úgy is „hab a tortán”, hogy rögtön az állomáson felfedeztük Inge de Jong holland református lelkésznot, aki szintén két nagy bölönddel érkezett a Casa-ba.

Bejelentkezésünk után, a finom ebédnél ért a második meglepetés, tört angolságomra „Jó étvágyat kívánok!” volt a válasz Zöld Zsuzsa marosvásárhelyi önkéntes „konyhatündértől”. Kicsi ez a világ, állapítottuk meg boldogan a földinkkel megismerkedve. Még pár óra, pár nap és a Casa Locarnoba megérkeztek a többi társaink is Európa legkülönbözőbb tájairól. Reggelinél, ebédnél és vacsoránál a hat főre ízlésesen megterített kerek asztaloknál legtöbbször páratlan számban üldögéltek. Először nem értettük, hogy miért, de rövidesen rájöttünk, hogy ez a házigazdák fifikája, így „kényszerítették” arra, hogy mindig más és más nemzetiségűvel váltsunk szót, ismerkedjünk. De azért, természetesen, megtörtént a hivatalos ismerkedés is az ismerkedési esten, amikor mindenki bemutatkozott, és itt rögzítették a következő estek áhítatainak sorrendjét is. Pár nap múlva már lassan-lassan mindenkiről megtudhattunk valami érdemlegeset. A litván baptista lelkész házaspár 7 évet húzott le Szibériában, de életkedvük ma is töretlen, a sziléziai területen élő, lengyel nemzetiségű evangélikus lelkész szülőföldjén német anyanyelvűeknek is tart istentiszteletet, a törékeny, filigrán 82 éves francia hitoktató nővére 1-1 évet töltött Madagaszkárban és Togóban és még sokáig sorolhatnám az élet-történeteket.

A legnagyobb létszámú „frakció” a magyar volt ebben a turnusban is (12 fő), egy részük Magyarországról a másik pedig Erdélyből érkezett. Borús délutánokon a tárgyalóteremben egy kis tea meg kávé mellett mesélgettünk egymásnak sorsunkról, egyházaink gondjairól és eddig elért eredményeinkről. Ilyenkor, amikor még nagyobb volt a kényszerű összezártság, a különböző nemzetiségű emberek még jobban kitárulkoztak, ízlelgettük egymás nyelvét. (Visszajövetelünk előestéjén az idős francia néni megkért, hogy engedjem magam mellé ülni, hadd ízlelje még pár percig a csodálatos magyar nyelvet, hátha Párizsban a metró fel tudja majd ismerni!) A kezdeti nyelv-problémákat a „közvetítő” társaink oldották meg (például az olasz Combatisztesztes vagy az erdélyi Kovács református lelkész), akik akár öt-hat idegen nyelvet is beszéltek.

Tudja mi az érdekes – mesélte egyik este, egy pohár bor mellett, a Casa teraszán az idős Honig, holland lelkész – ezelőtt öt-tíz évvel a német nyelv volt a közös kommunikációs nyelv.

De az utóbbi időben, főleg a Kelet-Európából érkező vendégek többsége immár angol nyelven beszél. És ez így jó, talán ezzel még ökümenikusabbá vált a Casa.

Egy biztos, az ökümenizmusból egy életre szóló leckét kaptunk. Az esti áhítatot tartó soros lelkész mindig felkérte pár kollégáját, hogy más nyelveken is olvassák fel az Igét. Volt olyan alkalom, amikor akár 6-8 nyelven is elhangzott a bibliai idézet.

A Casa vezetőjének és munkatársainak figyelme mindenre kiterjedt. Ha valamelyik vendégnek születésnapja volt, reggel már ott várta az asztalon a torta egy kis gyertya társaságában.

A barátságok észrevétlenül, pár nap alatt már megkötődtek. A közös kirándulások, séták, beszélgetések még közelebb hozták a vendégeket.

Ebben az idilli állapotban – mint később megtudtuk nem teljesen véletlenül – egyik hétvégén egy szomorú hírral kellett szembesülnünk. Az 1947 óta megnyitott ökümenikus ház, ahol vendé-

gek százai és ezrei fordultak meg, ahol a hidegháború ideje alatt egyetlen lehetőség volt találkozni a keletieknek a nyugatiakkal, és ahol világégéskor, mint legutóbb a balkáni háború idején, menekültek százait látták vendégül, 55 év után, a HEKS és WCC döntése alapján ez év végével meg fog szünni. A ház fenntartói úgy gondolják, hogy a „Casa Locarno” eszméjét a jövőben immár a házon kívül kell propagálni, és ehhez több Kelet-Európai helyszín is megneveztetett. Szóba jöhet egy cseh, lengyel és magyar helyszín is a moldvai kolostorok és a Kaukázus mellett. Ezek az intézmények csak alkalmanként lesznek igénybe véve. A Locarnoban tartott tárgyalások utáni tájékoztatón, amin tudomásunkra hozták a döntést, az is kiderült, hogy még nincs egy kiforrott elképzelés. De egy biztos: a Casa Locarno mint intézmény meg fog szünni. A Ház egy másik Utat keres. A szomszédos Asconaban, az evangélikus templomban tartott történeti visszatekintés után, a Casa-tól hozott jelképes kövekkel egyben már meg is tettük az első lépést a kiköltözés folyamatában. Mi, kelet-európaiak, kissé szomorúan vettük tudomásul a megmáshatatlant döntést, de talán itt az alkalom, hogy ezek után mi viszonozzuk a szíves vendéglátást, és a nyugatiak „testközelből” is megismerhetik a mi nehézségeinket, esetleg talán még tőlünk is tanulhatnak. Úgy tűnik, ők erre nyitottak.

Egyik borús délutánon a győri református lelkésznot egy már idejét múlta Európa-térkép puzzle-t vett elő. Pár perc múlva több segítőtje is akadt. Külső szemlélőként arra lettem figyelmes, hogy mindenki a saját hazáját, az egykori Csehszlovákiát, NDK-t, Szovjetuniót ismeri a legjobban, annak kirakásában tud segíteni. Ekkor döbbsentem rá, hogy de jó volna megismerni a másik hazáját, vallását; életét is. Talán ez lenne az igazi Ökümenizmus.

Bandi András

Locarnói emlék

*Ott, ahol a hegyek az égig érnek,
S lábukat a tó tükrében mossák,
Fent a hegyoldalban
Enyhe szellő szárnyán
Legyeznek a pálmák.
Bujazöld természet,
Sok száz, ezer virág,
S madárdal kíséri
Este a harangkongást.*

*Csendes ház. Tán kihalt?
Vajon itt kik laknak?
Halk szóval, több nyelven
Istenfélő lelkek
Az Úrhoz imádkoznak.*

Locarno–Pécs, 2002. május–június

Bandi András

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

A mi egyházközségünk élete is gazdag volt ezekben a nyári hónapokban:

Július 28-án tizenegy egyháztagunk képviselte gyülekezetünket a fűzesgyarmati ünnepségen. Gergely Felicián gondnokunk tolmácsolta üdvözetünket és jókívánságainkat (*lásd a képen*), és átadott tíz darab unitárius jelvényt – gyülekezetünk ajándékát.

Július 28-án, vasárnap angol–magyar nyelvű istentiszteletet tartottunk. Szószéki szolgálatot Dr. Richard Boeke unitárius és Léta Sándor lelkész mondott. Jelenlétükkel megtiszteltek: Dr. David Keyes, az amerikai testvérgyülekezeti tanács elnöke, Jeff Teagle és felesége, az angliai Unitárius és Szabadelvű Vallások Szövetségének az elnöke, Ellen és Douglas Campbell házaspár, a torontói testvérgyülekezetünk tagjai, valamint két holland és öt amerikai unitárius. Az istentisztelet végén Douglas Campbell átadta a torontói lelkészek üdvözetét és jókívánságait és egy szép Kanadát bemutató képes könyvet ajándékozott a gyülekezetünknek. Biztosítottuk egymást, hogy a testvéri kapcsolatot mélyíteni fogjuk.

Két hét múlva, augusztus 11-én ismét kétnyelvű istentiszteletet tartottunk. Patt Herdklotz ashlandi (Oregon állam) lelkész-nővel, aki lengyelországi unitárius zárandokújáról beszélt. Is-

tentisztelet után megünnepeltük a Léta család letelepedési engedélyének jóváhagyását.

A szejkefürdői unitárius világtalálkozóon Pálffy László jegyző képviselte egyházközségünket, akit a Magyar Rádió unitárius félórájában hallhattunk válaszolni Veres Emese Gyöngyvér kérdéseire.

Sepsi Kovács Éva főgondnok-asszonyunk 85 darab bársonyhuzatos széket adományozott templomunk és gyülekezeti termünknek. Ez úton is hála és köszönetet mondunk e nagylelkű ajándékáért.

Felhívjuk kedves híveink figyelmét arra, hogy a gyermekek vallásérkölsi nevelését szeptember 15-től kezdve beindítjuk, és felkérünk minden szülőt, hozza el gyermekét a minden vasárnap de. 10 órától, az istentisztelettel egy időben tartandó vallásórára. Így a szülő is részt vehet az istentiszteleten.

Ugyanakkor beindul a konfirmáló növendékek felkészítése is a jövő évben tartandó konfirmációi szertartásra és ünnepségre. Kérjük azon szülőket, akiknek 13–14 éves gyerekeik vannak, jelentkezzenek a további megbeszélés érdekében.

A gyülekezet lelkészei a következők szertartásokat végezték: 5 temetési szertartást, 1 házasság megáldást, 3 keresztelési szertartást.

Előre értesítünk minden kedves érdeklődőt arról, hogy egyházközségünk gyülekezeti termében szeptember utolsó vasárnapjától kezdve folyamatosan az év végéig kiállítást rendez a csókfalvi Sándor János farfaragó, melyre minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Szomorú szívvel vettük tudomásul Dr. Nyiredy Szabolcsné született Budinszky Edit elhalálzásának hírért, aki életének 81. életévében, augusztus 9-én távozott az élők sorából. Temetésén, amely 2002. augusztus 26-án volt a Farkasréti temetőben, gyülekezeti tagjaink koszorút helyeztek szeretett Szabolcs bácsink felesége emlékére.

L. S.

MEGHÍVÓ

Dinnyés József daltulajdonos, szeptembertől minden szerdán 18 órától előadóest-sorozatot indít a Heltai Gáspár Unitárius Könyvesboltban (1054 Budapest, Alkotmány utca 12.).

Hetente más műsorral, más előadókkal, CD bemutatóval, elhangzanak zsoltárok, énekelt versek, népballadák. CD-k a helyszínen vásárolhatók.

Minden érdeklődőt szeretettel meghívunk és várunk.

A műsor:

Szeptember 4. Az országút széléről – Dinnyés József dalai

Szeptember 11. Dal a jövőről – Ratkó József 27 verse

Szeptember 18. Béke-tanszék – Petri Csathó Ferenc versei

Szeptember 25. A hónapforduló dalai

Október 2. Márczius örökködike – 15 vers a szabadságról

Október 9. Homo Hungaricus – a szétszóródott magyarság versei

Október 16. Vigasztaló – 14 vers 1849–1899

Október 23. A hónapforduló dalai

Október 30. Tizenhat zsoltár – Szenci Molnár Albert zsoltárfordításai

November 6. Vascstillag – Buda Ferenc 23 verse

November 13. Lélektől-lélekig – 1899–1949 között írt versekből

November 20. A hónapforduló dalai

November 27. Kortársaim – 32 vers 1949–1999

December 4. ... énekének ... – dalok kisiskolások részére

December 11. Hamszin éj – Izraelben élő magyar költők versei

December 18. A hónapforduló dalai

December 25. A boldogító törvény – Szenci Molnár Albert zsoltárfordítása

Az összes hangfelvétel megvásárolható a Heltai Gáspár Könyvesboltban!

Ismerkedjen a honlappal: <http://dinnyes.euroastra.com>.

Érdeklődni lehet a 06 1 342-4872 telefonszámon, vagy drótpostán: dinnyes@hungary.cc.

Nagy ünnep volt Füzesgyarmaton

2002. július 28-a nem csak úgy íródik be Füzesgyarmat történelmébe, mint az egyházközség megalakulása 100. évfordulójának méltó megünneplése, hanem a merész álmodozás bizonyossággá válása, az építendő lelkesítő lakás alapkövének letételével és megáldásával.

Amolyan „bemelegítő” előzetes és hívogató volt az ünnepet megelőző pénteki „Egy az Isten” vallásos félóra a Kossuth Rádióban, ahol minden az egyházközségről szólt, imádság, visszapillantás, jelenünk ismertetése, jövőnk megáldása.

Aztán eljött vasárnap, nyhe szellővel, napsütéssel, ami elviselhetővé tette az egész napunkat. Gyönyörűen feldíszített templom várta az érkezőket, a virágok színpompája mellett ott díszlett a padsorok támláinak előző héten elkészült védőborítása. Mint annyiszor, kis, újra fehérre meszelt templomunk most sem tudta befogadni mind a sok érkezőt, érdeklődőt. Harangszó és harmóniumjáték kísérete mellett vonult be a nemzeti zászlót, az egyházi zászlót vivők, valamint a konfirmándus, egyháziak, világiak, neves meghívottak sokasága. A helybéli nyugdíjas klubunk és a vendég bélmegyeri klubunk dalárdistáinak közreműködésével gyönyörűen szólt az ének.

Főtisztelendő Rázmány Csaba püspökünk emlékbeszédét figyelemmel hallgatta a gyülekezet. Visszatekintése mellett, méltatva az elődök és utódaik munkáját, jövőnk felelősségteljes vállalására buzdította az ország tájairól is hazatért vagy vendégként érkezett híveket. A szószéki szolgálat után e sorok írója a gondnokkal és pénztárnokkal, valamint egy hittanórással köszöntötte a vendégeket, és virágcsokrokat adott át a püspöknek, feleségének, Vigh Ilonának, térségünk országgyűlési képviselőjének, Lezsák Sándornak, Lakitelek megáldódójának és éltetőjének, országgyűlési képviselőnek, valamint a helybéli lelkeseknek és feleségének. Ezután következett a konfirmáció, amelyen Kovács Nelli hittanos tett hitéről vallást. Szép volt hallani a bátor bizonyosságtételt az ifjú ajkairól, bizony a padsorok közt nem egy könnyes tekintetet lehetett látni. A kikérdezés után először részesült úrvacsoraosztásban a megkonfirmált lány, aki aztán püspök urunk áldásában részesült, és megkapta a „szokásos” ajándékot, egy Bibliát, Egyházunk ajándékát. Gondnokasszonyunktól átvette a konfirmáció emléklapját és egy füzetecskét egyházközségünk történetéről, amelyet a lelkes most írt és adott ki a 100 éves évfordulóra. Megható volt Nelli fogadalmátétele szívre tett kézzel, miközben fogta másik kezével az egyházi zászló szegélyét. Utána a zászlóra egy emlékszalagot kötött fel, és beírta nevét a konfirmáltak anyakönyvébe. Egy megkonfirmált és egy hittanos ifjú köszöntötte az új egyháztagot, és virágot nyújtottak át neki. Az egész ünnepi műsort vette a Magyar Televízió, itt volt a Duna TV is. Emellett rádiók vidéki tudósítói, újságírók tucatja érdeklődött kis egyházközségünk nagy ünnepe iránt.

Főtisztelendő püspök urunk és a főtisztelendő asszony a konfirmálás után el kellett távozzon, mert délután kezdődött Budapesten az IARF 31. kongresszusa. De mielőtt elhagyták volna a templomot megható jelenetre került sor. Ifj. Kovács Lajos presbiterünk két, még nem iskolás, hittanos leánykája a nagymamájuk által készített csodálatos csipkeegyüttest adott át emlékebe a püspöki házaspárnak és a helybéli tiszteletesasszonynak is. Az ünneplés nélkülük folyt tovább, de ugyanolyan emelkedettséggel, áhítatos figyelemmel. Balászi László lelkesítő a most megje-

lent és említett könyvecske alapján röviden beszámolt az egyházközség eltelt 100 évéről. (A „100 éves a Füzesgyarmati Egyházközség” című kiadvány kapható a lelkesítő hivatalban és Budapestesen a Heltai Könyvesboltunkban, Alkotmány utca 12. szám alatt és postán is megrendelhető.) A történeti áttekintést meghallgatták azok, akik még részesei voltak a kezdeti és közép időszakoknak, akik hosszú évtizedek után jöttek vissza emlékezni, de azoknak is érdekes volt, akik „kívülállóként” szereztek tudomást e kis közösség küzdelmes életéről, arról a megmaradásért vívott harcról, amelyben sokszor csak az isteni gondviselés segített.

Az emlékezés után lelepleztük azt a két emléktáblát, amelyeket az elszármazott Sári József készíttetett el. Az egyik az elmúlt 100 évet idézte, amelynek leleplezésében Lezsák Sándor segített, a másik pedig az első unitáriusnak született gyermek emléket idézte, aki Sári József édesanyja volt. Ennek leleplezésében Vigh Ilona segített, és természetesen ott volt az emlékező gyermeknagypapa is, megrendülten, remegő kezekkel véve le a leplet édesanyja emléktáblájáról.

Hitvalló énekek elhangzása után lelkesítő felolvasta a győri egyházközség üdvözlését, majd tolmácsolta Orbán Viktor volt miniszterelnök üzenetét és jókívánságait, aki elfogadta meghívásunkat, de a Tusnádi-Bálványosi értekezlet miatt nem tudott megjelenni. Élő üdvözlések és ajándékátadások következtek: először a vásárosnaményi szórványgyülekezet presbiter, Felhős Szabolcs virágozott az emléktáblánál és üdvözölte az ünneplőket, utána a debreceni egyházközség nevében Dr. Oláh Andor presbiter adta át gyülekezetét üdvözlését és ajándékát. Gergely Felicián gondnok a Budapesti Bartók Béla Egyházközség nevében szólt és adott unitárius jelvényeket ifjainknak. Végül Dr. Nyiredy Szabolcs tiszteletbeli főtanácsos szólt egykori cserkészársághoz, Sári Józsefhez és a gyülekezethez. E felemelő percek után vonult ki a gyülekezet a templomból folytatni az ünneplést az emlékparkban. Közben átvehették az említett könyvecskéket, adományokat adva érte a felépítendő papilakra, és a Felhős Szabolcs által készíttetett, ajándékként hozott jubileumi levelezőlapok is nagy tetszésnek örvendtek és fogytak is.

A templomból kihozott virágokkal körülvéve az emlékparkban levő emlékműveket meghallgattuk tiszteletbeli unitáriusunk, Lezsák Sándor mélyen szántó gondolatait kicsi egyházunk történelmi nagy tetteiről, helytállásáról az elmúlt századok alatt. Jó volt hallani biztatását a kis gyülekezet felé, hogy nem szabad az elődök útjáról letérni, szellemüktől eltérni. Beszéde után a tavasszal ültetett emlékfát megöntözte, és

áldásunkat kértük a fa életére, hogy őrkdjön és jegyezze az elkövetkezendő század eseményeit, lehessen tanúja sok-sok nagy eseménynek.

Utolsó szép mozzanata volt ünneplésünknek az átvonulás a lebontott papilak helyére, hogy ott letegyük alapkövét egy újnak. A zászlók vezettek, amelyekre a már említett konfirmándus szalagja mellé felkerültek a zászlóanyák jubileumi szalagjai is: az egyházira Gyáni Endréné zászlóanyáé, a nemzetire Fodor Lajosné zászlóanyáé, akit betegsége miatt a tiszteletesasszony helyettesített. Megérkezve a lelkesítő telekre e sorok írója elmondta röviden a papilak történetét és elképzeléseinket a jövőre lakással kapcsolatban. Az egyházközség történetét tartalmazó

Kovács Nelli vallásáról hitet tesz

Lezsák Sándor ünnepi beszéde

könyvecskét, az új lakás Kovács Zsolt által elkészített tervdokumentációját és egy téglát a régi papilakból egy dobozba rakva a tervező építómérnök tartotta kezében addig, amíg Vigh Ilona országgyűlési képviselő elmondta beszédét, biztatva a kis közösséget, hogy ne csüggedjen el a kilátástalan idők ellenére se, hiszen élt már át nehéz időket, de a jó emberek és a gondviselő Isten meg fog segíteni a tervünk, álmunk megvalósításában. Ifj. Kovács Lajos presbiter átvette a tervezőtől a dobozt, és a paplak helyén, a leendő alapba belehelyezte és befedte. Méltóságteljesen énekelte el a nagy ünneplő sereg Nemzeti Imádságunkat és a Székely Himnuszot.

Befejezésékként lelkész megköszönte a megjelenést, áldással bocsátva el a sokaságot otthonaikba közelre vagy távolra. Az arra előzetesen jelentkezőket, mintegy 120 lelket hívott közös ebédre a közeli Kandia kisvendéglőbe. Estébe nyúló, tartalmas beszélgetésekkel telített találkozás volt. Az ünnepség után rádiók, tévések, újságírók több beszélgetést folytattak többekkel. A tévéadások pontos idejét nem tudjuk, de a különböző lapok kiemelt helyen emlékeztek meg nagyszerűen sikerült ünnepünkről. Szerénytelenség és túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a 2002. év legnagyobb eseménye a Magyarországi Unitárius Egyházban a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség 100 éves évfordulója volt.

Előző beszámolóinkat azzal fejeztük be, hogy minden erőnkkel az évfordulóra készülünk. Ennek jegyében is tettünk mindent. Istentiszteleteink nem maradtak el egyetlen alkalommal sem. Az évfordulás készülődéshez hasonló volt az erdélyi kirándulás szervezése is. Az előző beszámoló példázza azt, hogy nem hiába fáradoztunk, és egy másik beszámoló tanúsítja azt, hogy az erdélyi út is jól sikerült. Az ünnepi készülődéshez hozzátartozott az is, hogy a templomunkat kívülről újra be kellett meszelni, az emlékparkot és a templom környékét széppé kellett tenni. Köszönet a fáradozóknak. A templom tetején is tatarozást végeztünk, mert egy alföldi vihar kifodta sok helyen. Már említettük, hogy a templompadokat bevontuk, mert az új festés nagy melegben megfogta az emberek ruháját. Az ünneplésen már nem is volt semmiféle gond ezzel. Gondoskodnunk kellett a bontásra ítélt papilak lebontásáról is. Ezt Bánsághy Sándor szimpatizáns vállalta, hogy az anyag fejében elvégzi. Még egy gólyafészket is el kellett költöztetnünk időközben, mert anélkül nem lehetett a bontásnak nekikezdeni. Ezek mind kiadásba kerültek.

Időközben kereszteleési szertartásokat is végeztünk: Varga Attila Roland, Laskai Jázmin Alexa és Nagy Ramóna váltak keresztség által egy-

Rázmány Csaba püspök is találkozott a helybeliekkel

házközségünk tagjaivá. Isten áldása legyen a gyerekek életén és segítse szeretteiket a felnevelésben.

Számos vesztesség is ért az eltelt időszakban, nyolc testvérünk koporsójánál kellett a vigasztalás, hitelesítés isteni üzenetét tolmácsolni: Kéki János 64, Kőrösi Lajos 51, Divíki Ferenc 42, Kovács Károly 80, Kálmán Imre 78, Komáromi József 53, Kiss László 68 és Bónác György 60 évet élt. Senki közülük nem volt unitárius, de hozzátartozói a mi egyszerű búcsúztatási szertartásunkat igényelték nekik. A jóságos Isten adjon nyugalmat elhalt szeretteinknek, övéiknek vigasztalást.

Főtisztelendő püspök úr szerény személyemet nevezte ki Debrecenbe beszoigáló lelkésznek arra az időre, amíg az ottani lelkész szülei szabadságon lesz. Augusztus első vasárnapján meg is tartottuk az első istentiszteletet. Én prédikáltam, a feleségem kántorizált. A nyári uborkaszegzon ellenére tizenegynéhányan voltunk a templomban. Minden első és harmadik vasárnap délután három órakerül sorra az istentisztelet. Azóta már megtartottuk a másodikat is. A következő szeptember elsején lesz. Az Őszi Hálaadási istentiszteletre szeptember 15-én délután 3-ra várjuk debreceni és környékbeli híveinket. Itt mondjuk el, hogy Vásárosnaményben szeptember 28-án tartunk Őszi Hálaadási istentiszteletet. Ez szombat délután 3-kor lesz, mert vasárnap, 29-én Füzesgyarmaton, a szociális otthonban és harmadikként a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben lesz hálaadó istentisztelet. Gyulán egyébként augusztus 25-én is volt istentisztelet. Augusztus 9. és 13. között volt az emlékezetes erdélyi kirándulásunk és a szejkei Világátalálkozón való részvételünk. Erről külön beszámolóban tudósítunk.

Augusztus 25-én került sor a „Jótevők Napja” megtartására. Ez alkalommal emlékeztünk a „Zs. Nagy Lajos Hunor Emlék-alapítvány névadójára, aki pontosan 10 éve ment el tragikus baleset következtében. Ezen a napon mintegy 27 fiatalnak, középiskolásnak, főiskolásnak, egyetemistának adtuk át a pályadíjakat. Ez évben a megpályázható összeg elérte a 100 000 forint összeget. Reméljük, hogy fiataljaink az emlékezésből erőt merítenek álmaik, terveik megvalósításához a jövőben. Papilaképzési terveinkben várakozó állásponton vagyunk, mert szomorú hírek érkeznek arról, hogy a jelenlegi kormány nemzeti-keresztény értékeink felkarolása helyett elsorvasztja a Széchenyi tervet, amelytől mi is vártuk a támogatást. De nem adjuk fel így sem szándékunkat, Füzesgyarmatnak vagy így vagy úgy, vagy ezen a helyen, vagy máshol, de lesz majd egy lelkes lakása.

B. L.

Hódmezővásárhelyi hírek

Egyházközségünk életében kiemelkedő eseményeként tartjuk számon július 7-én tartott konfirmációs ünnepségünket. Ünnepélyes keretek között négy konfirmáló növendék tett tanúbizonyságot hitéről: Gyüre András, Szabó Ádám, Szabó Előd, Szabó Csaba. Az élő virággal díszített templomunk hangulata a konfirmálók magabiztos bizonyágtétele, Borsos Annamária zenetanárnő orgonajátéka feledhetlenné tette mindannyiunk számára a napot. A konfirmáló növendékek nevében Gyüre András köszöntötte a szép számban megjelent templomi gyülekezetet.

Külön öröm volt számunkra, hogy köszönthettük körünkben a szovátai egyházközség gondnokát, Fazakas Jánost és kedves hitvestársát, Marikát, valamint Kelemen Tündét, a marosvásárhelyi gyülekezet tagját.

Az Országos Fuvolás Tábor és Zenei Fesztivál keretében templomunk számos hangversenynek volt a színhelye. Július

8-án, 10-én, 12-én, 13-án, 14-én hallgathattuk a zenés produkciókat. A műsorban többek között hallhattuk a magyarság honfoglaló útvonalában élő népek ősi zenéjét is. Az előadó Alexandra Horsch bejárta ezt az utat az őshazától a Kárpát-medencéig. Hosszú ideje élt az ott élő népek között, tanulta zenéjüket, gyűjtötte dallamaikat és hangszereiket, és megtanult azokon játszani. Elsajátította az ősi torokének különböző technikáit. A koncerten megszólaltak ezek az instrumentumok: a kaval, a doromb különböző fajtái, a tapsur, a dombra, a duplafurulya, a tilinkó, a kabut, a sámándob és más hangszerek. Hallhattuk az ősök félelmetes fegyverét, az íjat is zeneszerszámként megszólalni és megtudhattuk, hogy miként lett a hangszerből fegyver.

A tábor tanárai és diákjai által megszólaltatott művek is maradandó élményekkel gazdagítottak.

Kiss Mihály

Pestszentlőrinc

Minden gyülekezet életében vannak olyan emberek, akik munkája nélkül szinte elképzelhetetlen lenne egy közösség élete.

Olyan emberek ők, akik észrevétlenül ám Isten iránti feltétlen hűséggel sáfárkodnak a rájuk bízottakon. Annyira természetesnek vesszük munkájukat, segítségüket, hogy nem is gondolunk bele igazán, hogy mennyi terhet, gondot vesznek le vállunkról. Hozzátarthatnak életünkhöz, mindennapjainkhoz, hiszen közösek gondjaink, ugyanazok örömeink, céljaink, együtt gondolkodunk.

A pestszentlőrinci közösség hosszú ideje – majd egy negyed évszázada – el sem tudná képzelni életét Balogh Mária nélkül.

Marika néni élete – mert mindenki csak így hívja – szinte összeforrt a lőrinciek életével. Négy lelkész mellett vezette az egyházközség pénztárát lelkesedéssel, hihetetlen pontossággal, precizitással. Munkájának köszönhetően gyülekezetünk vagyona évről-évre szépen gyarapodott.

Ám figyelme nem csak erre terjedt ki. Újra és újra segítette az érkező lelkészeket a beilleszkedésben, szorgosan gyűjtötte az új unitáriusok címét és tartotta a kapcsolatot a régiekkel. Telefonált, családokat látogatott, leveleket írt ha kellett. S mindezt önzetlenül, soha el nem fáradva mindenféle köszönet elvárása nélkül.

Marika néni

Itt szeretnénk, megköszönni mindazon híveinknek segítségét, akik részt vettek a kerítés felújításán végzett közmunkán. A munka azonban még nem fejeződött be, így továbbra is várunk minden segítő szándékot.

Örömmel hozzuk minden kedves hívünk tudtára, hogy megszépült a pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség harangja, Pető László Svájcban élő testvérünk jóvoltából. Anyagi segítségével sikerült templomunk csillárjait is rendbehozni. E helyről is szeretnénk támogatását megköszönni és Isten áldását kérni Órá és családjára.

Sz. A.

Beregi unitárius szórvány

Július végén az IRF 30 fős delegációja tiszai túrán vett részt vásárosnaményi központtal. Az ötnapos program keretében megismerkedtek a település és a környék, Bereg nevezetességeivel.

Így felkeresték az unitárius emlékhelyeket (Orbán Balázs emlékoszlopa, Balázs Ferenc emléktáblája, a kettős funkciójú 56-os emléktábla, Kriza János emlékoszlopa), ahol elhelyezték a megemlékezés virágait. Az utolsó délután tiszteletüket tették a beregi unitárius szórvány gyülekezeti termében, ahol megismerkedtek a szórványgyülekezet életével, és ismertették az IRF ez évi tevékenységét. Az utolsó napot táborúzzal zárták.

Másnap Tokaj felé vették útjukat, ahol végetért a felsőtiszai túra. Richard O'Brien és Matthias Pilger-Strohl jövőre meghívtak egy beregi ifjúsági delegációt az IRF angliai találkozójára. A beregi fiatalok már most nagy izgalommal készülnek a megtisztelő részvételre.

Az IRF-tagok megkoszorúzzák Balázs Ferenc vásárosnaményi emléktábláját

Július 28-án háromfős delegációval képviseltette magát a beregi unitárius szórvány a centenáriumi ünnepelő füzesgyarmati unitárius gyülekezet istentiszteletén.

Ismét nagyszerű alkalom volt találkozni az alföldi unitárius testvérekkel. Ez a szinte hagyományossá váló július végi alföldi búcsú jó alkalom Isten szeretetének megtapasztalására és a közös gondolkodásra. Ezen a július végi vasárnapon találkozhattak a békési, a beregi, a hajdú-bihari és a pesti atyafiak. A nagyszerű ünnepséget igazi alföldi ebéd követte.

A díszében a debreceni atyafiakkal megállapodtunk abban, hogy közreműködünk az alföldi unitárius búcsú megszervezésének kiszélesítésében Dunapatajtól-Vásárosnaményig. Így az egész alföldi unitáriuságot összefoghatjuk, és elősegíthetjük a hitbéli megerősödésüket. A beregi delegáció egy énekszámval és az újonnan felavatott két emléktábla megkoszorúzásával kapcsolódott be az ünnepségbe.

Az ünnepelő gyülekezetet egy beregi szöftessel, a Partium folyóiratuk számaival és az alkalomra nyomtatott centenáriumi emléklevelezőlapokkal ajándékozták meg. Harmadszorra vettek részt az erdélyi unitárius búcsún a beregiek.

Augusztus második szombatján a Szejké-Fürdőn megrendezett egyetemes unitárius találkozón háromfős beregi delegáció vett részt. A felemelő ünnepi műsor után a beregi delegáció is megkoszorúzta a legnagyobb székely, Orbán Balázs sírját.

A nagy magyar tudós méltó tiszteletnek örvend Bereg fővárosában. Vásárosnamény szívében található az Orbán Balázs körút, illetve a körút közepén lévő diós ligetben áll a névadó fából faragott emlékoszlopa.

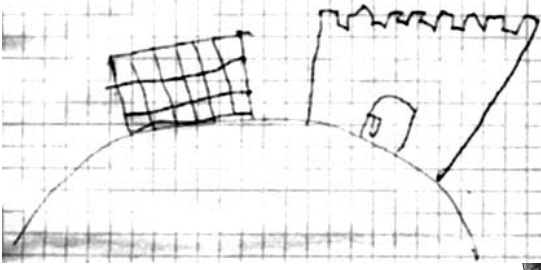
A háromnapos erdélyi körúton testvérkapcsolatot építünk ki a szovátai unitárius gyülekezet presbitériumával. Azon leszünk, hogy ez a testvérkapcsolat mindkét gyülekezet hitbéli erősödését szolgálja.

beregi

A Nográdi vár veretője

Reggel 9-órakor elindultunk a vonathoz.

En veretem el őket a Nográdi várba ahol sokat játszottunk.

Sportnap a telken

Nekem a sportnap tetszett a legjobban. Három csapat volt a piros, zöld és a kék. A fiúk többet játszottak labda játékokkal.

Es utána amintán kitöltöttük a papírt az után kivágtuk is felragasztottuk amit kitöltöttünk. Amiól egy imét alkotunk mégpedig egy hangzik.
Uram, segíts találkozni emberekkel!
Vannak szülem; segíts nekem megérteni őket.
Vannak barátaim; segíts, hogy sem előtt tartanom azt hogy milyenek.
Van telken! Segíts adni másoknak szeretetet.
Vannak irásaim; segíts, hogy tudjam írni a másokit.
Vannak híleim; segíts meghallani a hangod.

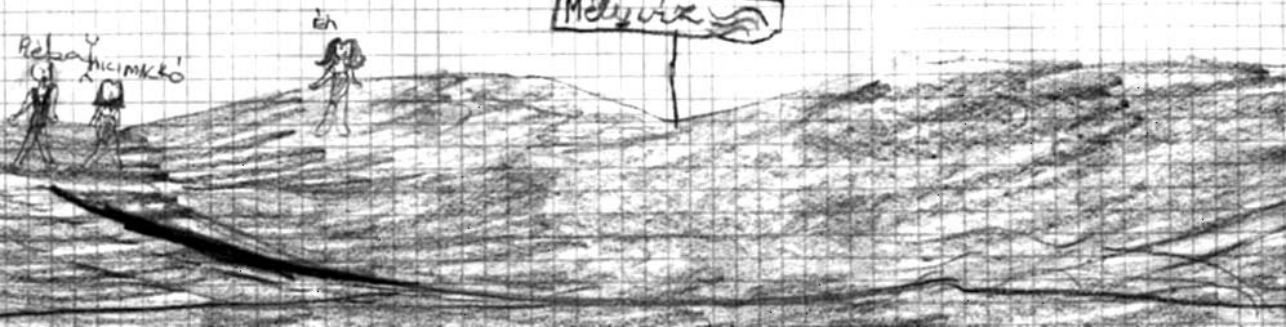

Öszi táboron elmentünk a Váci Strandra.

Mentünk melegedni, szabadon de nem volt értelmes mert majd meg volt az iton hidege. De vízben sokkal melegbb volt.

Es arról beszélgettünk hogy milyen jó volt a Váci strandon.

Mélyvíz

Magyarkút

Mi kell egy jól sikerült nyári táborhoz?

Végy egy kb. 300 négyszögletes telket valahol a Börzsöny fenyőfákkal körbevett sűrűjében – Magyarkút és környéke pont megfelel a célnak.

Édesítsd meg egy kis napsütéssel!

Végy tizenegynehány lelkes, mindenre kapható unitárius palántát.

Hígytsd fel egy-két vállalkozó szellemű felnőttel, és máris egy fantasztikus kis csapat sült ki belőle.

Hogy mitől lett szép az együtt töltött idő?

Talán a sok közös együtténekléstől és imádkozástól, a sok játéktól és beszélgetéstől, kirándulástól és pizzapartitól, de a sok felnőtt okoskodás helyett beszéljenek maguk a gyerekek!

Mi pedig köszönjük nektek Farkas, Bulcsú, Ádi, Dani, Réka, Zsófi, Kincsó, Berni, Micimaci, Babe, Timi, Niki, Joli, Enikő, Margit, Adrik, hogy együtt lehettünk.

Találkozunk szeptember 7-én, szombaton a hajókiránduláson. A részletekről érdeklődjétek a lelkesi hivatalokban!

Hízművészig

A tábor során fűtöttünk gyöngyöt, készítettünk karkötőt, puli karkötőt, fonálképet és virágot.

Az időtöltés volt a kézműves foglalkozás néha sokáig tartott, de megérte a munka.

Becske Margit segítségével aramban minden sikerült.

Örülök, hogy itt lehettem.

Az angyalok történetéről

A jók lényege: örömet okoznak a népeknek, amint látják az angyalokat. Mindenki feljegyte a jók fontosságát és a népekkel való gondolatot: a jók valószínűleg sose fájunk el. A gyerekek meg persze a jók angyalok is egyaránt nagyon kedvesek és szorgosok voltak és folyamatosan elhalmozták körülményüket mindenféle meglepetéssel. Egyrekel voltak voltak a "hívóhangok" is, és még mások virágot kedvel, rajzokat készítenek. Minden tisztelettel elmondhatom, hogy tényleg az egész csapat szívet magáé és ezzel hatalmas örömet szerettek egymásnak.

A kicsi partin

A kicsi partin azt szoktuk csinálni hogy önkéntesülünk és megbeszéljük hogy mi volt a jó és a rossz és hogy mi lesz máskor a mi kívánságunk és meg azt szoktuk csinálni hogy beszélünk és meg imádkozunk és meg jöttek.

HÍREK

2002. július 7-én a vasárnapi istentiszteletet követően került sor a János Zsigmondról elnevezett (12. kerület) utcában tartott ünnepi megemlékezésre, Erdély első fejedelmének napra pontosan 462. születésnapja alkalmából.

Az ünnepi beszédet a püspök úr felkérésére Kászoni József tartotta, amit ünnepélyes koszorúzás követett. A koszorút elhelyezte Rázmány Csaba püspök, Kászoni József és Léta Sándor lelkészek.

Július 31-én délelőtt meglátogatta Püspöki Hivatalunkat Dr. Szallai István államtitkár úr, aki támogatásáról biztosított.

Augusztus 2-án este 8 órakor az IARF munkálatainak a befejezésével a Gellért szálló „Goblen”-termében került sor arra a fogadásra, amelyet annak elnöksége rendezett, és amelyre meghívtak közel negyven személyt így egyházunk püspökét, világi elnökét és lelkészei közül a budapestieket. Kellemes együttlét, jó hangulat jellemezte azt a közel két órát, amelyben találkozhattunk az IARF munkálatain résztvevő közeli és távoli országok képviselőivel.

Augusztus 4-én a Várban a Szentháromság téren zászlószentelés volt. A Jobboldali Ifjúsági Közösség (Jobbik) június 4-én, Trianon évfordulóján, hirdette meg az Öltöztessük nemzeti színbe a világot elnevezésű zászlógyűjtési akciót, amelynek révén augusztus 20-ra külföldi magyaroknak és határon túli civil szervezeteknek címeres nemzeti színű lobogókat gyűjtöttek. A felhívásra háromszáz nemzeti színű zászlót sikerült összegyűjteni.

Az ünnepséget levezette Horváth Tibor, a Jobboldali Ifjúsági Közösség (Jobbik) szövegírója, majd felszólalt Petheő Attila elnökségi tag és más neves személyiségek. Körpöly Kálmán zuglói református lelkész, Blankenstein Miklós, a Mátyás-templom plébánosa, Kirchnopf Péter evangélikus és Léta Sándor unitárius lelkész megáldotta és felszentelte a nemzeti színű lobogókat.

Augusztus 14-én az egy hétig tartó, II. Összmagyar Nemzeti Ifjúsági Találkozót, Bethlen Farkas, Verőce polgármestere, Rázmány Csaba unitárius püspök, Márkus László, helybeli református lelkész és Toroczka László szervező nyitották meg.

A Magyar Műveltség Szolgálat 2002. augusztus 22-én tartotta a közgyűlést a Magyarok Háza I. emeleti Szent László termében. A közgyűlést Rétháti György levezető elnök nyitotta meg. Énekszámokat adtak elő Dévai Nagy Kamilla és a Krónikás Énekegyüttes. Áhitatot mondott Léta Sándor, a Bartók Béla Unitárius Egyházközség lelkésze. Üdvözlő beszédet mondott Patrubby Miklós, a Magyarok Világszövetségének elnöke. Püski Sándor átadta a „Szabó Dezső emlékermet” Tatár József özvegyének.

A Magyar Műveltség Szolgálat – melyet 1990-ben Tatár József nyugdíjas gyógyszerész, vegyész mérnök alapított – ez évben ünnepelte 10 éves fennállását. A szervezet célja a határon kívül rekedt magyarok segítése, kulturális és szociális értékeinek megtartása céljából, hogy ne kényszerüljenek elhagyni szülőföldjüket. A Magyar Műveltség Szolgálat már 33 határon túli helyi csoportjának tevékenységére támaszkodva reálisan és pontosan méri fel a szükségleteket. Különösen a szórványban élő csoportok kulturális és anyanyelvi művelődésében való segítségnyújtásra, szellemi értékeik továbbfejlesztésére, látókörük bővítésére, magyarságtudatuk erősítésére, a szociális körülmények javítására, a gazdasági felemelkedésre és a testi-lelki egészség megtartásában való közreműködésre vállalkozott. Szem előtt tartja a Szabó Dezső-i gondolatot: „a másik magyar segítése cselekedetekkel”.

2002. augusztus 24–28. közötti időszakban tartotta értekezletét Budapesten a Nők a Nemzetközi Szervezet a Vallásszabadságért (IALRW). Erre az alkalomra közvetlenül a Nemzetközi Szervezet a Vallásszabadságért 31. Világkongresszusa előtt került sor. A munkálatokon részt vettek különböző világvallásokhoz csoportosuló liberális gondolkodó asszonyok; nem kevesebb mint harminc országból. Az előadók közül sokan szerepeltek olyanok, akiket már régóta ismerünk mi is, mint pl. Natalie Gulbrandsen (Egyesült Államok), Christine Hayhurst (Anglia), Azam Bayburdi, Szent-Iványi Ilona (mindketten Magyarországról), Gellérd Judit (Egyesült Államok), Joanna Boeke (Anglia).

A munkálatokon résztvevők közel száz tagja látogatta meg egyházközségünket a konferencia ideje alatt; akiket Kászoni József fogadott a templomban, közös áhitatot tartva és bemutatta az egyházközség történetét.

Nagy örömmel hozzuk minden érdeklődő tudomására, hogy 10 évi szünet után **megjelent az I.P.M.** (Interpress

Magazin). A havonta megjelenő magazin 2002 július havától indult be újra.

Örömmel értesítünk mindenkit, hogy Miklósi Vári Katalin debreceni lelkész és Andreas Fritz kisfiát, Manó Leventét 2002. augusztus 10-én Szász Adrienne pezsztentlőrinci lelkész megkeresztelte. A keresztelőn a családtagokon, barátokon kívül a gyülekezet tagjai is jelen voltak, akik szeretetvendégséggel kedveskedtek a lelkészi családnak. A jó Isten áldása kísérje a gyermek életét, hogy növekedjen továbbra is testben és lélekben, Isten és ember iránti kedvességében.

Szeretettel hív és vár mindenkit a Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség presbitériuma a 2002. szeptember 22-én 17 órától kezdődő Four Seasons debreceni énekegyüttes előadására és az azt követő borsostokányos, puliszkás vacsorára, amit az előadást követően szolgálnak fel az egyházközség előljárói. Műsoron: reneszánsz, romantikus, kortárs egyházi zene és spirituálék.

A Budapesti Unitárius Egyházközség szeptember 21-re, szombat délelőtt 10 órára hívja mindazon érdeklődőket, akik az eddigiekben is részt vettek a magyarküti rendezvényeken, és mindazokat, akik eddig nem voltak jelen, nyárbúcsúztató családi vasárnapjára.

Ez alkalomból külön meghívót küldtünk azon szülőknek, nagyszülőknek, keresztszülőknek; akiknek a gyermekeiket 2001. január 1 és december 31. között kereszteltük, és akiknek száma pontosan 30. Jó alkalom lesz ez mindannyiuk bemutatására és egymás megismerésére. Egésznapos rendezvényünkön szerepelnek: délelőtti szabadtéri istentisztelet, a megjelent gyermekek és szüleik bemutatása a gyülekezeti tagoknak, a Four Seasons énekegyüttes énekszámai, különböző üdvözlő beszédek, flekkensütés, bográcsgulyás elkészítése. Gyermekek részére szabadtéri játékokat biztosítunk. További részletes felvilágosítás az egyházközség lelkészi hivatalától a 311-3094-es telefonszámon.

Teller Ede, a Magyarországról elszármazott világhírű amerikai fizikus elvállalta a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem nemzetközi tanácsadó testületének tiszteletbeli elnöki tisztségét, és levélben kérte fel a nemzetközi tudóstársadalmat, hogy támogassa az egyetem ügyét. (MTI)

(Szerk.)